

Nr 136.

Ankom till riksdagens kansli den 24 maj 1929 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående tillfällig löneförbättring under budgetåret 1929/1930 för viss personal inom den civila statsförvaltningen.

(4:e avd.)

Sedan Kungl. Maj:t i den till riksdagen den 4 januari 1929 avlåtna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1929/1930 föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition, som kunde varda riksdagen förelagd, för beredande av tillfällig löneförbättring åt viss personal inom den civila statsförvaltningen under sagda tid å riksstaten för nämnda budgetår såsom extra förslagsanslag under vederbörande huvudtitlar beräkna vissa angivna belopp, har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 15 februari 1929 avlåten proposition, nr 142, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden nämnda dag, föreslagit riksdagen att

de/s medgiva,

att tillfällig löneförbättring må under budgetåret 1929/1930 utgå vid vissa befattningar å ordinarie stat inom den civila statsförvaltningen enligt i statsrådsprotokollet omförmälda tabeller (Tabell I och II); dock

att beträffande befattningshavare å indragningsstat och å gammal stat med undantag av den i tabell II upptagna, å äldre stat kvarstående auditören vid flottans station i Karlskrona, tillfällig löneförbättring må utgå endast, därest Kungl. Maj:t prövar skäligt tillägga vederbörande sådan förmån, och med belopp, som av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall bestämmes;

att vissa befattningshavare inom den civila statsförvaltningen, vilka icke äro uppförda å ordinarie stat, må under budgetåret 1929/1930 åtnjuta tillfällig löneförbättring enligt vad Kungl. Maj:t i huvudsaklig överensstämmelse med nu gällande grunder bestämmer;

de/s till tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen för budgetåret 1929/1930 såsom extra förslagsanslag anvisa

under andra huvudtiteln.....	kronor	2,500
» fjärde	»	»	10,000
» femte	»	»	540,000
» sjätte	»	»	9,000
» åttonde	»	»	1,979,000
» nionde	»	»	81,500
» tionde	»	»	42,000;

dels ock förklara, att kostnaderna för ifrågavarande löneförbättring, i vad den avser personal såväl ordinarie som extra hos flottans pensionskassa, skola utgå av medel, av vilka kassans omkostnader i övrigt bestridas.

Denna proposition har för förberedande behandling remitterats, såvitt angår pensionsväsendet till bankoutsittet, i vad den rör jordbruksärenden till jordbruksutskottet och i övrigt till statsutskottet.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

Nu gällande bestämmelser rörande tillfällig löneförbättring återfinnas i kungörelsen den 14 juni 1928 (nr 203) och grunda sig på de beslut, 1928 års riksdag i sådant hänseende fattat. Jämlikt denna kungörelse skall tillfällig löneförbättring utgå *dels* vid befattningar å ordinarie stat inom den civila statsförvaltningen enligt de vid propositionen nr 91 år 1928 fogade tabeller (Tab. I och II), *dels ock* till extra personal inom de förvaltningsgrenar, vid vilka tillfällig löneförbättring sålunda medgivits för ordinarie personal.

För nästkommande budgetår föreslås, vad angår personal å *ordinarie* stat, att den tillfälliga löneförbättring, varom nu är fråga, bör i avseende å såväl omfång som storlek bestämmas i enlighet med de för innevarande budgetår meddelade föreskrifterna, i vilka ansetts böra vidtagas endast följande ändringar, berörande vissa befattningshavare under landsstaten och inom skolväsendet.

Beträffande landsstaten innefattar propositionen i huvudsak förslag om förhöjning i den till landsfogdarna utgående tillfälliga löneförbättringen.

Landsfogdarna uppbära för närvarande en årlig avlöning av 5,000 kronor, därav 3,400 kronor utgöra lön och 1,600 kronor tjänstgöringspenningar. Härtill komma tre ålderstillägg, vart och ett å 500 kronor. Till landsfogdarna i vissa län utgår dessutom ortstillägg med i regel 200 kronor.

Sedan år 1920 har vidare till landsfogdarna utgått tillfällig löneförbättring. Denna utgjorde till och med budgetåret 1926/1927 900 kronor, varav 600 kronor ansågos såsom lön och 300 kronor såsom tjänstgöringspenningar. Från och med budgetåret 1927/1928 har löneförbättringen utgjort 1,200 kronor, därav 800 kronor lön och 400 kronor tjänstgöringspenningar.

Härutöver åtnjuta landsfogdarna dyrtidstillägg, som utgår enligt de i sådant hänseende för oreglerade verk gällande grunderna. Landsfogdarna äro vidare berättigade till vissa extra inkomster i tjänsten (sportler).

I anledning av framställningar från föreningen Sveriges landsfogdar har *statskontoret* i utlåtande den 7 november 1928 efter erinran om 1928 års riksdags avslag å en väckt motion om förhöjd tillfällig löneförbättring åt landsfogdarna anfört huvudsakligen följande:

Sedan Kungl. Maj:t och riksdagen fattat berörda beslut, hade ändrade förhållanden icke inträtt i vidare mån än att Kungl. Maj:t uppdragit åt 1928 års lönekommitté att verkställa utredning och avgiva förslag dels i avseende å dyrtidstilläggens inarbetande i de fasta löne- och pensionsbeloppen, dels beträffande vissa ännu återstående löneregleringsfrågor, bland dem frågan om landsfogdarnas lönereglering, och dels angående revision av gällande avlöningsförfattningar.

Genom att frågan om landsfogdarnas lönereglering på detta sätt blivit sammanförd med ett omfattande komplex av lönefrågor hade densamma måhända blivit undanskjuten på längre tid, än vad som tidigare kunnat antagas.

Därest det med hänsyn därtill ansåges skäligt att nu medgiva ytterligare förhöjning i den landsfogdarna tillkommande tillfälliga löneförbättringen, syntes höjningen dock böra begränsas till 300 kronor för år. Därigenom skulle löneförbättringen komma att höjas från nu utgående belopp 1,200 kronor till 1,500 kronor, allt för år räknat.

I propositionen föreslås nu, att löneförbättringen för landsfogdarna höjes med 800 kronor och alltså bestämmes till 2,000 kronor för år, därav 1,400 kronor skola anses motsvara lön och 600 kronor tjänstgöringspenningar.

Till stöd för detta förslag har *departementschefen* anfört följande:

»Det torde vara obestriddigt, att landsfogdarnas avlöningsförmåner för närvarande icke väl svara mot de viktiga och maktpåliggande arbetsuppgifter, vilka tillkomma dem, ävensom att landsfogdarna särskilt i förhållande till länsstyrelsernas tjänstemän i lönehänseende intaga en gynnsam ställning.

Frågan om definitiv lönereglering för landsfogdarna är som nämnts för närvarande föremål för prövning av 1928 års lönekommitté. I viss mån kompliceras frågan även genom det av processkommissionen framlagda förslaget till åklagarväsendets reformering, vilket förslag bland annat berör landsfogdarnas ställning. Under sådana förhållanden och med hänsyn till den vid flera tillfällen konstaterade svårigheten att med nuvarande avlöningsförhållanden på lämpligt sätt rekrytera landsfogdekåren torde landsfogdarna — i avbidan på definitiv lönereglering — böra erhålla viss förbättring i dem nu tillkommande avlöningsförmåner. Då under de närmaste åren ett betydande antal landsfogdebefattningar blir ledigt, synas av sistnämnda anledning åtgärder omedelbart böra vidtagas. Det synes mig särskilt vara av vikt, att landsfogdarna erhålla sådana avlöningsförmåner, att i lönehänseende jämförelsevis högt placerade tjänstemän inom landsstaten kunna finna med sin fördel förenligt att söka landsfogdetjänst.

Jag anser därför, att landsfogdarna böra från och med nästa budgetår tillerkännas en avsevärt förhöjd tillfällig löneförbättring. Denna får dock givetvis icke bestämmas till så högt belopp, att man därmed föregriper den pågående utredningen om lönereglering. Det synes mig, sär-

skilt av denna anledning, icke möjligt att bestämma löneförbättringen i överensstämmelse med något av de alternativa förslag, som föreningen Sveriges landsfogdar framlagt i ämnet. Å andra sidan förefaller mig den av statskontoret ifrågasatta förhöjningen av löneförbättringen alltför låg. För min del får jag — i överensstämmelse med den ståndpunkt, varpå beräkningen av ifrågavarande anslag i riksstatsförslaget grundats — föreslå, att löneförbättringen för landsfogdarna höjes med 800 kronor och alltså bestämmas till 2,000 kronor för år. Även med en dylik löneförbättring komma landsfogdarnas sammanlagda avlöningsförmåner att understiga, i ett par specialfall uppgå till, det belopp, som de skulle bliva berättigade till enligt den år 1927 föreslagna löneregleringen. Av den föreslagna löneförbättringen torde 1,400 kronor böra anses motsvara lön och 600 kronor tjänstgöringspenningar.

Ett bifall till nu förevarande förslag om tillfällig löneförbättring åt landsfogdarna skulle betinga en ökad årskostnad av (24×800) 19,200 kronor.»

Utöver vad nu sagts, innehåller propositionen, vad landsstaten beträffar, förslag därom att, sedan en av de 4 lanträntmästare å övergångsstat, för vilka tillfällig löneförbättring beslutats för budgetåret 1928/1929, efter uppnådd pensionsålder överförts på pensionsstaten och en annan avlidit, löneförbättring under nästa budgetår uppföres endast för 2 lanträntmästare.

I fråga härefter om tillfällig löneförbättring åt befattningshavare inom skolväsendet föreslås, att för budgetåret 1929/1930 böra tillkomma ytterligare två grupper ordinarie befattningshavare, nämligen övningsskollärare vid högre lärarinneseminariet i Stockholm samt gymnastikkonsulenterna.

Vad angår övningsskollärare vid högre lärarinneseminariet i Stockholm, har någon sådan befattningshavare icke hittills funnits, men såsom framgår av åttonde huvudtiteln, punkten 145, i årets statsverksproposition, har Kungl. Maj:t för riksdagen framlagt förslag angående ombildning från och med budgetåret 1929/1930 av en biträdande ämneslärarinnebefattning vid seminariet till övningsskollärarybefattning. Övningsskollärare vid högre lärarinneseminariet i Stockholm, såväl manlig som kvinnlig, föreslås nu böra erhålla tillfällig löneförbättring med samma belopp, som tillerkänts motsvarande befattningshavare vid folkskoleseminarium å G-ort.

I fråga om gymnastikkonsulenterna erinras i propositionen, att Kungl. Maj:t föreslagit årets riksdag, att sju sådana befattningar skulle inrättas från och med den 1 juli 1929, samt att i fråga om dem skulle i lönehänsesende gälla detsamma som beträffande folkskolinspektörstjänster. Gymnastikkonsulenterna skulle nu i enlighet med detta förslag erhålla tillfällig löneförbättring efter samma grunder som folkskolinspektörerna.

Sedan den å övergångsstat för skolöverstyrelsen uppförde överdirektören A. W. Falk, vilken åtnjutit tillfällig löneförbättring, numera uppnått pensionsåldern och överförts till pensionsstaten, har löneförbättring ansetts icke vidare böra utgå till honom.

I fråga om omfånget och storleken av den tillfälliga löneförbättringen under budgetåret 1929/1930 åt sådan *personal* inom den civila stats-

förvaltningen, som ej är uppförd å ordinarie stat, föreslås icke någon ändring.

Beräkningen av anslaget under femte huvudtiteln har gjorts under förutsättning, att vid 1929 års riksdag beslut fattas dels om förhöjd tillfällig löneförbättring för landsfogdarna i överensstämmelse med det framlagda förslaget, dels ock om definitiv löne reglering för överståthållaren och underståthållaren. Då sistnämnda löne reglering föreslagits träda i kraft först den 1 januari 1930, skulle tillfällig löneförbättring med nuvarande belopp, för år räknat, utgå till överståthållaren och underståthållaren under tiden 1 juli—31 december 1929.

Beträffande landsfogdarna må erinras, att 1927 års riksdag medgivit en höjning av deras tillfälliga löneförbättring från 900 kronor till 1,200 kronor. Landsfogdarnas lönefråga är för närvarande hänskjuten till 1928 års lönekommitté för utredning, och utskottet måste för sin del under sådana förhållanden, och detta särskilt med hänsyn till de svårigheter det erbjuder att överblicka sportelinkomsternas inflytande på en framtida löne reglering, ställa sig avvisande mot att nu, innan nämnda kommittés förslag i ärendet föreligger, beslut skulle fattas om ytterligare förhöjning till ifrågavarande befattningshavare. Utskottet avstyrker alltså bifall till Kungl. Maj:ts förslag i denna del. Det av Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln äskade anslaget för tillfällig löneförbättring torde därvid kunna nedsättas med 19,200 kronor.

*Utskottets
yttrande.*

Under hänvisning till att riksdagen i enlighet med utskottets tidigare gjorda hemställan bifallit Kungl. Maj:ts förslag rörande ombildning av en biträdande ämnesläraryrkesbefattning vid högre lärarinneseminarier i Stockholm till en övningsskollärarebefattning, får utskottet tillstyrka nu förevarande förslag om att å sagda befattning må utgå löneförbättring med samma belopp, som tillerkänts motsvarande befattningshavare vid folkskoleseminarium å G-ort.

Sedan riksdagen numera avslagit Kungl. Maj:ts ovan omförmälda förslag om inrättande av sju gymnastikkonsulentbefattningar, har förutsättningen för framställningen om tillfällig löneförbättring åt dessa befattningshavare förfallit. Det erforderliga anslaget för tillfällig löneförbättring under åttonde huvudtiteln torde härvid kunna minskas med i runt tal 6,000 kronor.

I utlåtande denna dag, nr 133, har utskottet hemställt om avslag å Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till överståthållarämbetet m. m. Vid bifall till denna utskottets hemställan bör tillfällig löneförbättring beräknas utgå till överståthållaren och underståthållaren med nuvarande belopp under hela nästkommande budgetår. Den härav betingade ökningen i anslaget för tillfällig löneförbättring under femte huvudtiteln belöper sig till 3,800 kronor.

I övrigt har propositionen icke givit utskottet anledning till erinran.

Vid bifall till vad utskottet här föreslagit beträffande tillfällig löneför-

bättring åt vissa befattningshavare vid landsstaten torde anslaget under femte huvudtiteln böra bestämmas till i runt tal 523,000 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må beträffande befattningshavare, hörande under andra—åttonde samt tionde huvudtitlarna, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande proposition

a) medgiva,

1:o att tillfällig löneförbättring må under budgetåret 1929/1930 utgå vid vissa befattningar å ordinarie stat inom den civila statsförvaltningen enligt de i statsrådsprotokollet över finansärenden den 15 februari 1929 angivna tabeller (Tabell I och II), med iakttagande att beträffande befattningshavare å gammal stat med undantag av den i tabell II upptagna, å äldre stat kvarstående auditören vid flottans station i Karlskrona tillfällig löneförbättring må utgå endast, därest Kungl. Maj:t prövar skäligt tillägga vederbörande sådan förmån, och med belopp, som av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall bestämmes; dock

att gruppen »gymnastikkonsulenter» ur tabell I utslutes; samt

att för landsfogde löneförbättring må utgå med 1,200 kronor, varav 800 kronor skola betraktas såsom lön och 400 kronor såsom tjänstgöringspenningar;

2:o att vissa befattningshavare inom den civila statsförvaltningen, vilka icke äro uppförda å ordinarie stat, må under budgetåret 1929/1930 åtnjuta tillfällig löneförbättring enligt vad Kungl. Maj:t i huvudsaklig överensstämmelse med nu gällande grunder bestämmer;

b) till *tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen* för budgetåret 1929/1930 såsom extra förslagsanslag anvisa

under andra huvudtiteln.....	kronor	2,500
» fjärde »	»	10,000
» femte »	»	523,000
» sjätte »	»	9,000
» åttonde »	»	1,973,000
» tionde »	»	42,000.

Stockholm den 24 maj 1929.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius*, *A. C. Lindblad*, *J. L. Widell*, *Olof Olsson*, *O. Bergqvist*, *J. Nilsson* i Malmö, *C. A. Carlsson* i Gävle, *K. V. Rydén*, *N. J. M. Svensson* i Kompersmåla, *J. G. Walles*, *K. E. Andersson* i Eliantorp och *A. Thelin*;

från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *A. Wiklund* i Brattfors, *P. Nilsson* i Bonarp, *C. R. Jansson* i Falun, *S. Bengtsson* i Norup, *O. Olsson* i Kullenbergstorp, *L. J. Carlsson-Frosterud*, *P. M. Olsson* i Blädinge, *A. Å:son Törnkvist* i Karlskrona, *B. E:son Holmgren*, *E. J. Wigforss* och *J. Olofsson* i Digernäs.

Reservation:

av herrar *Kvarnzelius*, *Anderson* i Råstock och *Törnkvist* i Karlskrona, som ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Beträffande landsfogdarna finner utskottet skäligt, att dessa — i avvaktan på en kommande definitiv lönereglering — tillerkännas en något förhöjd tillfällig löneförbättring. Højningen synes dock böra begränsas till det av statskontoret föreslagna beloppet 300 kronor. Vid bifall härtill skulle löneförbättringen för landsfogde för nästkommande budgetår komma att utgå med 1,500 kronor, varav 1,000 kronor lön och 500 kronor tjänstgöringspenningar. Det av Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln äskade anslaget för tillfällig löneförbättring torde därvid kunna nedsättas med 12,000 kronor.

Under hänvisning — — — till erinran.

Vid bifall — — — i runt tal 530,000 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen — — — proposition

a) medgiva,

att tillfällig — — — gymnastikkonsulenter ur tabell I uteslutes;

att för landsfogde löneförbättring må utgå med 1,500 kronor, varav 1,000 kronor skola betraktas såsom lön och 500 kronor såsom tjänstgöringspenningar;

att vissa — — — grunder bestämmer;

b) till tillfällig — — — anvisa

under femte huvudtiteln kronor 530,000.

-----»